

УДК 330.32

Лойко В.В.*доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки підприємства
Київського національного університету технологій та дизайну***Бродюк І.В.***старший викладач кафедри економіки підприємства
Київського національного університету технологій та дизайну*

ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО НАБОРУ ПІДПРИЄМСТВА

INVESTMENT STRATEGY IN THE STRATEGIC SETS ENTERPRISE

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто сутність поняття «інвестиційна стратегія» та узагальнено основні ключові моменти для формування визначення цього поняття; визначено роль та значення даної стратегії для промислових підприємств; проаналізовано місце інвестиційної стратегії в «стратегічному наборі підприємства» та вказано на її взаємозв'язок з іншими видами стратегій.

Ключові слова: підприємство, стратегічний набір, інвестиційна стратегія, функціональна стратегія, інвестиції, інвестори.

АННОТАЦІЯ

В статье рассмотрена сущность понятия «инвестиционная стратегия» и обобщены основные ключевые моменты для формирования определения этого понятия; определены роль и значение данной стратегии для промышленных предприятий; проанализировано место инвестиционной стратегии в «стратегическом наборе предприятия» и указано на её взаимосвязь с другими видами стратегий.

Ключевые слова: предприятие, стратегический набор, инвестиционная стратегия, функциональная стратегия, инвестиции, инвесторы.

ANNOTATION

The essence of the concept of «investment strategy» and summarizes the main key to the formation of the definition of this concept; the role and importance of this strategy for the industry; analyzed the place of the investment strategy in «strategic set of enterprise» and pointed to its links with other types of strategies.

Keywords: enterprise, strategic recruitment, investment strategy, functional strategy, investments, investors.

Постановка проблеми. Інтеграція України до світових та європейських політичних та економічних структур потребує інтенсифікації трансформаційних процесів. Сучасний період розвитку, якому притаманні наявність та поглиблення кризових явищ, характеризується насамперед загостренням конкурентної боротьби серед суб'єктів підприємницької діяльності в усіх галузях національного господарства. Для виживання та успішного функціонування за таких умов підприємствам треба бути конкурентоспроможними. Для досягнення достатнього рівню конкурентоспроможності суб'єкти господарювання мають зосередитися на виробництві таких товарів та послуг, які найбільш задовольняють споживчий попит як за якістю, так і за ціною, що можливо лише у разі проведення виваженої інвестиційної політики. Саме цьому проблема створення наукового підґрунтя для формування ефективної інвестиційної політики є однією з найбільш актуальних проблем

сучасної економіки підприємства. В умовах обмежених грошових ресурсів підприємств для ефективного їх розвитку необхідна розробка інвестиційних стратегій із визначенням джерел залучення інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові праці Ястремської О.М., Гриньової В.М., Василенка В.О., Ткаченка Т.І., Шершньової З.Є., Сумця О.М., Міщенко А.П., Градова А.П., Г. Мінцберга показали, що питання позиціонування інвестиційної стратегії в стратегічному наборі підприємства є недостатньо дослідженим і потребує подальшого опрацювання.

Мета статті полягає в уточненні місця інвестиційної стратегії в «стратегічному наборі» підприємства та визначенні її ролі у формуванні стратегії розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економіка України вступає в новий етап процесу реформування, коли проблеми досягнення стабільного економічного зростання, передусім у реальному секторі економіки, стають ключовими і визначальними. Важливе місце у вирішенні даної проблеми належить інвестиціям, оскільки саме вони сьогодні визначають напрями та інтенсивність розвитку всієї економічної діяльності в суспільстві. Інвестиційна діяльність є одним із дієвих засобів забезпечення зростання суспільного багатства на рівні держави, досягнення позитивного сальдо бюджету певного регіону або окремого району, прибутку партнерів на рівні суб'єктів підприємницької діяльності та індивідуального доходу окремих індивідуумів. Таким чином, кожен суб'єкт соціально-економічних відносин отримує певну частку від результату інвестування [7, с. 7].

Інвестиційна діяльність в усіх її формах не може зводитися до задоволення поточних інвестиційних потреб, що визначаються необхідністю заміни активів або їх приросту у зв'язку із змінами об'єму і структури господарської діяльності. На сучасному етапі економічного розвитку все більше підприємств розуміють необхідність перспективного управління інвестиційною діяльністю, основою якої є наукова методологія. Таке управління спрямоване на передбачення напра-

мів і форм інвестиційної діяльності, її адаптації до загальних цілей розвитку підприємства та до динамічних умов зовнішнього інвестиційного середовища. Ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства в умовах суттєвих змін макроекономічних показників, системи державного регулювання ринкових процесів, кон'юнктури інвестиційного ринку виступає інвестиційна стратегія.

Реалізація стратегій, пов'язаних із зростанням або із збереженням існуючих позицій на ринку, має поєднуватись з інвестиційною діяльністю промислових підприємств. Ця сфера відносин посідає провідне місце в системі звичайної діяльності підприємства. Поясненням такої ролі інвестиційної діяльності є сама сутність поняття інвестиції. Вони відображають відносини, пов'язані з довгостроковим авансуванням грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти, оборотні фонди, а також у науково-технічний розвиток, якісне вдосконалення виробничої бази та освоєння випуску нових видів продукції від моменту авансування до реального відшкодування й одержання прибутку або соціального ефекту.

Процес розробки інвестиційної стратегії є важливою складовою частиною загальної системи стратегічного набору підприємства. Основним елементом набору є місія, загальні стратегічні цілі розвитку, система функціональних стратегій у спектрі окремих видів діяльності, способи формування та розподілу ресурсів. При цьому інвестиційна стратегія підпорядковується іншим елементам стратегічного набору підприємства. Розуміння взаємозв'язку інвестиційної стратегії з іншими стратегіями в стратегічному наборі дозволить підприємству більш ефективно її розробляти.

З метою визначення взаємозв'язку та місця інвестиційної стратегії в загальній стратегії

розвитку підприємства проведемо аналіз сутності даного поняття.

Так, одні економісти визначають, що інвестиційна стратегія:

- це система добраних довгострокових цілей і засобів їх досягнення, що реалізуються в інвестиційній діяльності підприємства [6, с. 18];
- це формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності й вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення [2, с. 121].

Інші науковці під поняттям «інвестиційна стратегія» розуміють рішення стосовно довготермінового вкладення капіталу у певну діяльність підприємства [4, с. 265].

Також існує позиція, відповідно до якої інвестиційна стратегія є одним з головних факторів забезпечення ефективного розвитку підприємства згідно з обраною ним загальною економічною стратегією [8, с. 21].

В деяких наукових джерелах трактується, що інвестиційна стратегія:

- це рішення, яке стосується довготермінового планування інвестицій у необоротні активи та їх фінансування [1, с. 134];
- це вибір методів (напрямів) підтримки матеріально-технічної бази і товарно-матеріальних запасів фірми на рівні, що забезпечить фірмі постійний приріст конкурентного статусу [9, с. 589].

Враховуючи наведені поняття, доцільно стверджувати, що інвестиційна стратегія є:

- 1) системою цілей довготривалого характеру;
- 2) системою засобів та шляхів досягнення цих цілей;
- 3) методом підтримки ресурсної бази підприємства;
- 4) головним фактором забезпечення ефективного розвитку підприємства.

Узагальнюючи існуючі визначення, можна зробити висновок, що інвестиційна стратегія –

це стратегія поведінки фірми в області інвестиційної діяльності, яка знаходить свою подальшу конкретизацію в процесі розробки тактики управління шляхом формування інвестиційного портфелю та спрямована на розвиток підприємства з врахуванням перспективної спрямованості. Зазначена стратегія є допоміжною стратегією і направлена на створення ефективної ділової концепції з метою досягнення або підтримання стратегічних конкурентних переваг.

Спеціалісти в галузі стратегічного управління виділяють три рівні стратегій, які утворюють ієрархічну структуру: корпоративна стратегія складається з числа ділових і функціональних стратегій. Проте інші економісти [5, с. 131] пропонують додатково виділяти ще один рівень стратегічних рішень – рівень операційних стратегій. За цієї градацією інвестиційна стра-

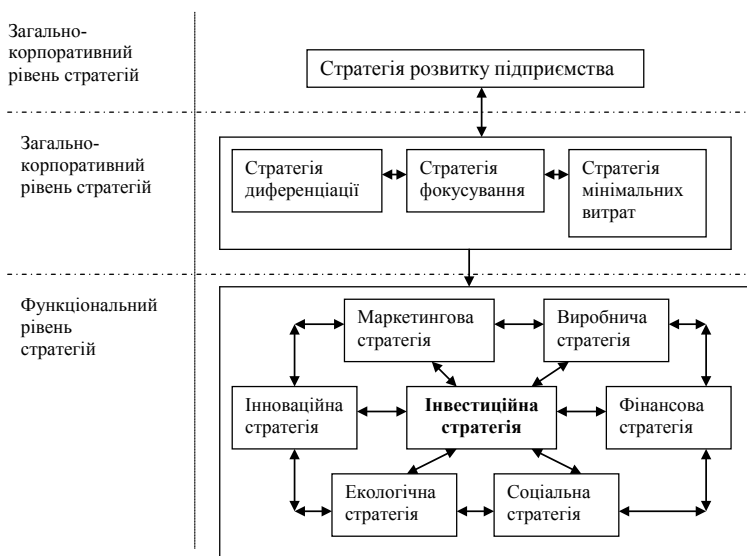

Рис. 1. Місце інвестиційної стратегії в стратегічному наборі стратегії розвитку та її взаємозв'язок з іншими стратегіями

тегія, як і інші функціональні стратегії (маркетингова, виробнича, фінансова, інноваційна, соціальна), розробляється функціональними відділами та службами підприємства на основі корпоративної та ділової стратегії (рис. 1).

Отже, для досягнення успіху загальної стратегії розвитку підприємства всі допоміжні стратегії мають взаємоузгоджуватись та взаємопов'язуватись, в тому числі й з інвестиційною. Основна відмінність рішень стосовно інвестиційної стратегії від поточних рішень про фінансування визначається часом та обсягом витрат. Тривалість очікування надходжень від інвестицій та їх обсяг визначають високий рівень ризику і потребують детального аналізу всіх аспектів, що стосуються прийняття рішень щодо капітальних інвестицій.

Тому прийняття рішення відносно інвестиційної стратегії підприємства пов'язане насамперед із вибором тих проєктів, які найбільше відповідають політиці компанії і даватимуть відчутні вигоди [5, с. 134].

Інвестиційна стратегія підприємства розробляється у відповідності до цілей функціонування, і у зв'язку з цим всі інвестиції підприємства мають розглядатись як один з основних способів досягнення головної мети підприємства. Саме тому інвестиційна стратегія має бути орієнтована в часі (мати конкретний часовий термін досягнення), узгоджена за сферами діяльності. Її характер залежить від стадії життєвого циклу підприємства. Ця стратегія повинна розроблятися з позиції системного підходу з метою компонування «дерева стратегій». При цьому може бути використана лінійна або матрична форма.

Інвестиційна стратегія дає відповіді на головні питання організації інвестиційної діяльності:

- 1) глибина довгострокового планування інвестиційного процесу;
- 2) поточний стан об'єкта, для якого розроблюється стратегія;
- 3) джерела та обсяги коштів для інвестування;
- 4) стратегічна мета та етапи просування до неї;
- 5) проміжні цілі та суміжні завдання;
- 6) пріоритетні сфери та об'єкти для інвестування;
- 7) прогнозна оцінка зовнішнього середовища для інвестування;
- 8) прогнозна оцінка розвитку фінансового ринку;
- 9) альтернативні напрями використання коштів;
- 10) цільові настанови щодо очікуваної дохідності інвестицій;
- 11) фактори ризику та довгострокові заходи їх нейтралізації;

12) прогнозні сценарії розвитку інвестиційного ринку та розвитку інвестора;

13) бажані результати інвестиційної діяльності (стан активів інвестора, мережа підприємств, права власності) на кінець стратегічного періоду.

Вибір інвестиційної стратегії є компромісом між багатьма чинниками, що впливають на рішення інвестора. Врахувати одночасно всі неможливо. Проте найсуттєвішими чинниками, які мають для інвестора стратегічне значення, є: достатність ресурсів інвестора; визначеність (гарантованість) результатів; ефективність – переважання доходів над витратами; максимізація дохідності і мінімізація ризику; визначеність із часовими параметрами інвестування; узгодженість із внутрішньою спроможністю інвестора; узгодженість із зовнішнім середовищем.

Висновки. Таким чином, розробка інвестиційної стратегії відіграє зачну роль у забезпеченні ефективного розвитку підприємства. Інвестиційну стратегію для промислових підприємств пропонується позиціонувати в системі стратегічного набору за функціональним принципом. Вона може бути як орієнтиром, так і методом досягнення поставлених завдань. Особливість інвестиційної стратегії полягає в тому, що вона може виступати як самостійна стратегія та як комплексна.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: [навч. посіб.] / І.А. Ігнат'єва. – К.: «Штрих», 2004.
2. Інвестування: [навч. посіб.] / Під заг. ред. д. е. н., проф. В.М. Гриньової. – Х.: «Інжек», 2003. – 320 с.
3. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент. Курс лекций / В.Д. Маркова, С.А. Кузнецова. – М.: ИНФРА-М; Новосибирск: Сибирское соглашение, 1999. – 288 с.
4. Мартиненко М.М., Ігнат'єва І.А. Стратегічний менеджмент: [підручник] / М.М. Мартиненко, І.А. Ігнат'єва. – К.: Каравела, 2006. – 320 с.
5. Сумець О.М. Стратегія підприємства. Теорія, ситуації, приклади: [навч. посіб.] / О.М. Сумець. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320 с.
6. Федоренко В.Г. Інвестиційний менеджмент: [навч. посіб.] / В.Г. Федоренко. – К.: МАУП, 1999. – 184 с.
7. Чорна М.В., Глухова С.В. Формування ефективної інвестиційної політики підприємства: [монографія] / М.В. Чорна, С.В. Глухова. – Харків: ФОРМ Шейніна О.В., 2010. – 210 с.
8. Шевчук В.Я., Рогожин П.С. Основи інвестиційної діяльності / В.Я. Шевчук, П.С. Рогожин. – К.: Генеза, 1997. – 384 с.
9. Экономическая стратегия фирмы: [учеб. пособие] / Под ред. А.П. Градова; 3-е изд., испр. – СПб.: СпецЛит, 2000. – 589 с.